

OULU

TURVALLISUUSKYSELY 2021

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Vastaajat	2
3	Turvallisuuskokemukset	4
3.1	Kaupungin turvallisuus	4
3.2	Oman asuinalueen turvallisuus	7
3.3	Oma turvallisuus.....	9
4	Turvattomuuden kokeminen.....	11
5	Turvallisuuden parantaminen	15
5.1	Turvallisuuden parantaminen Oulun kaupungissa	15
5.2	Turvallisuuden parantaminen asuinalueella	16
5.3	Oman turvallisuuden parantaminen	16
6	Omat turvallisuustaidot.....	18
7	Yhteenveto	19

1 Johdanto

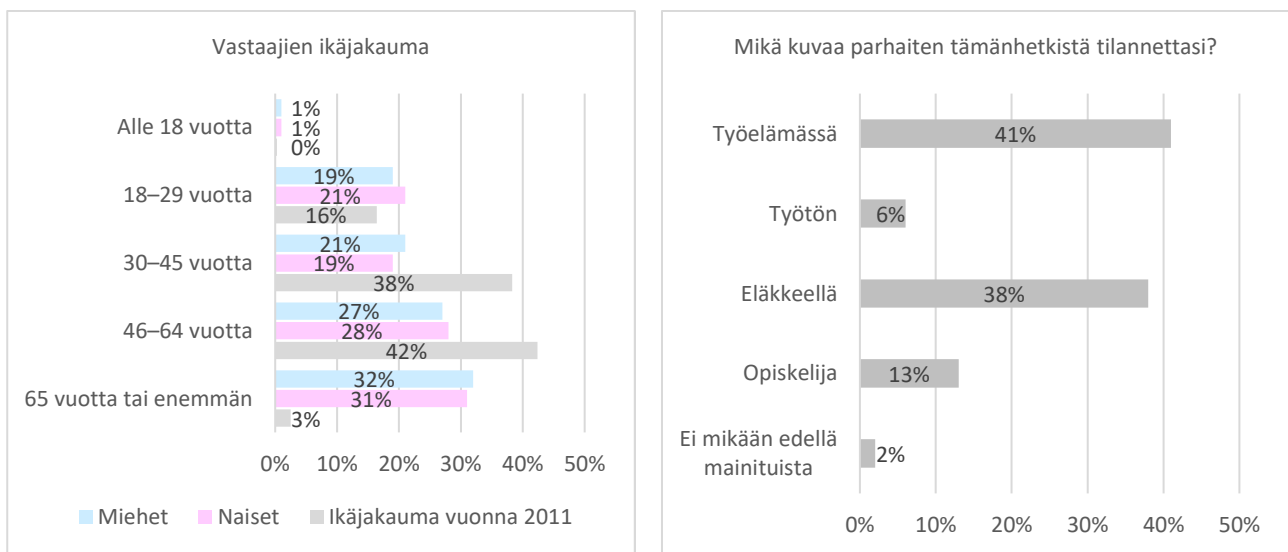
Tässä raportissa esitetään yhteenveto kyselytutkimuksesta, jossa selvitettiin oululaisten kokemuksia oman kaupunkinsa ja oman asuinalueensa turvallisuudesta ja sen muutoksista, turvattomuuden kokemisesta, turvattomuuden aiheuttajista ja turvallisuuden parantamisesta. Tuloksia verrataan soveltuvin osin vuoden 2011 vastaavan kyselyn tuloksiin. Vuosien 2011 ja 2021 vastausjakaumat ovat painottuneet eri tavalla, mikä on syytä huomioida tuloksia vertailtaessa. Vuonna 2011 kyselyyn vastasi hieman suurempi joukko (1026 henkilöä) kuin vuonna 2021 (866 henkilöä).

Oulun turvallisuuskysely on toteutettu Oulun kaupungin toimeksiannosta keväällä 2021. Kyselyn toteutti Tutkimustie Oy. Tutkimusaineisto kerättiin 12.5.–28.6.2021. Kysely toteutettiin postikyselynä, joka kohdistettiin 3000:lle vuonna 1942–2005 syntyneelle oululaiselle (satunnaisotanta). Kyselyyn oli mahdollista vastata paperilomakkeella tai internetissä. Vastauksia saatiin 866, joista 601 paperilla ja 265 internetkyselyllä. Vastausprosentti on 28,9 %.

2 Vastaajat

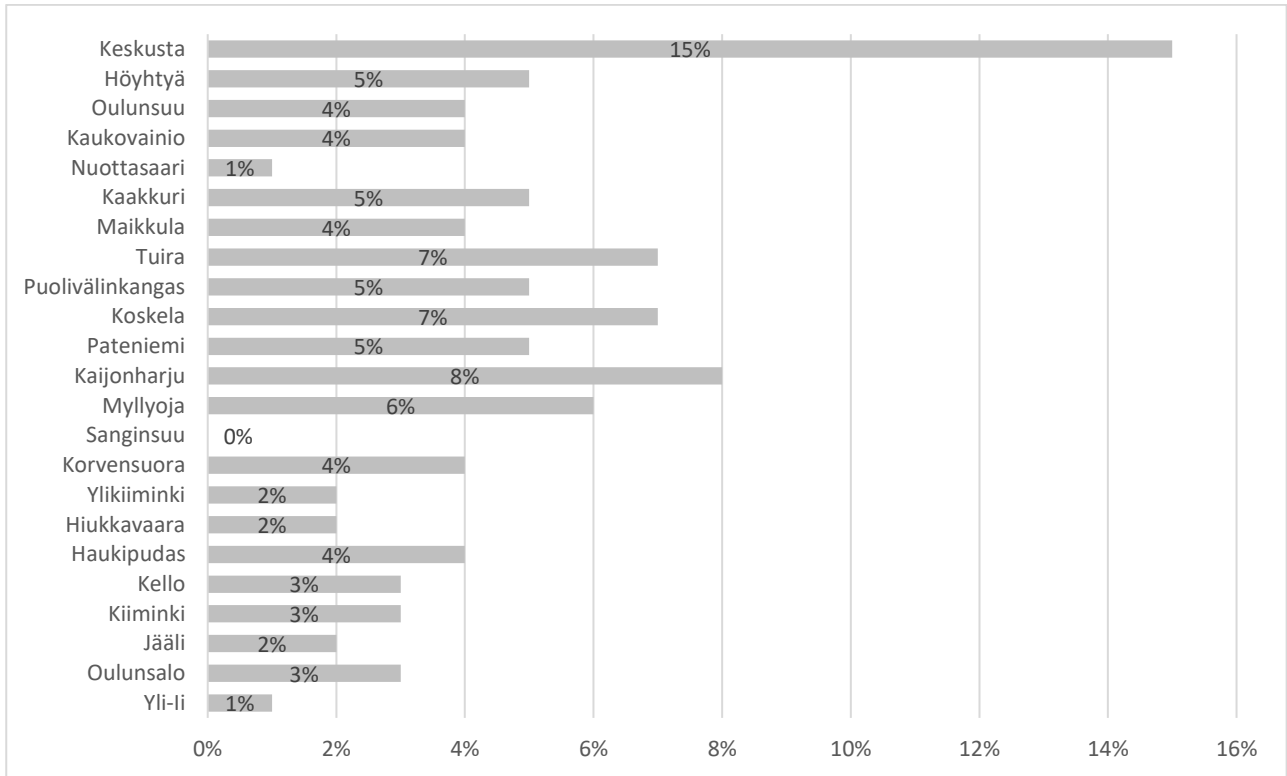
Vuoden 2021 kyselyyn vastanneista naisia on 57 % ja miehiä 43 %. Vastaajista suomen kansalaisia on 98,5 % ja suomea puhuu äidinkielenään 97 %. Kyselyyn vastanneet jakautuvat melko tasaisesti eri ikäryhmiin (kuvio 1a): vastaajista 21 % on alle 29-vuotiaita, 20 % on 30–45-vuotiaita, 28 % on 46–64-vuotiaita ja 31 % on yli 65-vuotiaita. Vuoden 2011 kyselyyn vastasi aktiivisemmin naiset (74 %) ja 46–64-vuotiaat (42 %), mutta yli 65-vuotiaita vastaajia oli vain 3 %. Vastausten vertailussa vuosien 2011 ja 2021 välillä on siten hyvä huomioida, että vastaajaryhmät ovat demografialtaan erilaiset.

Suurin osa vastaajista on työelämässä (41 %), hieman yli kolmannes (38 %) eläkkeellä, joka kymmenes (13 %) opiskelee, 6 % on työttömänä ja 2 % muussa elämäntilanteessa (kuvio 1b).

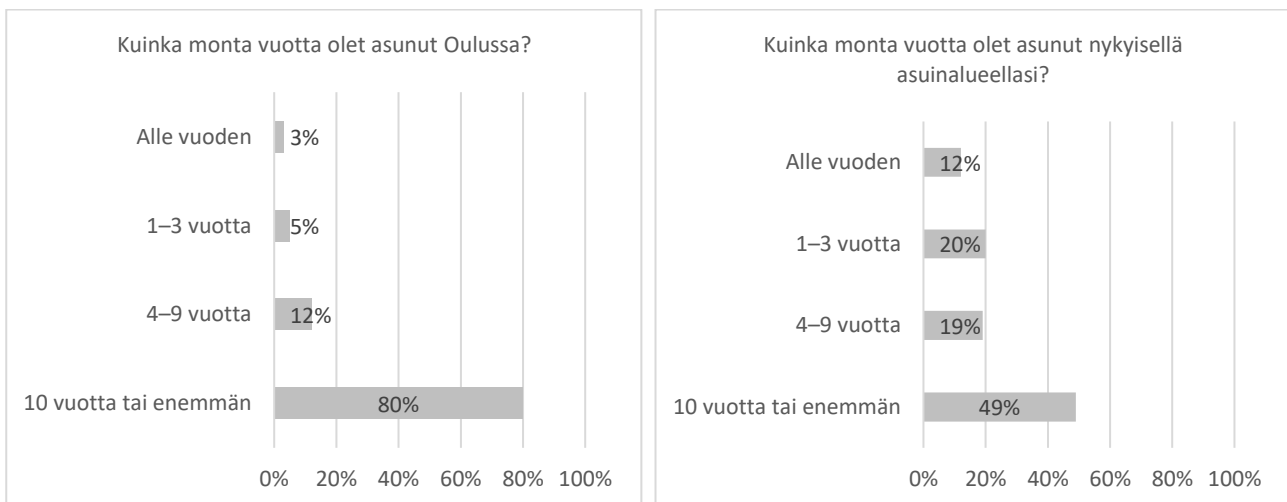
Kuvio 1a ja 1b. Vastaajien ikäjakauma ja asema työelämässä.

Vastaajien asuinalueet on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 2. Vastaajien asuinalueet.

Suurin osa vastaajista (80 %) on asunut Oulussa 10 vuotta tai enemmän, joka kymmenes (12 %) 4–9 vuotta, 5 % on asunut 1–3 vuotta ja 3 % vastaajista alle vuoden. Puolet vastaajista (49 %) on asunut nykyisellä asuinalueellaan yli 10 vuotta, joka viides (19 %) 4–9 vuotta tai 1–3 vuotta (20 %). Noin kymmenesosa (12 %) vastaajista on asunut nykyisellä asuinalueellaan alle vuoden. (Kuviot 3a ja 3b.)

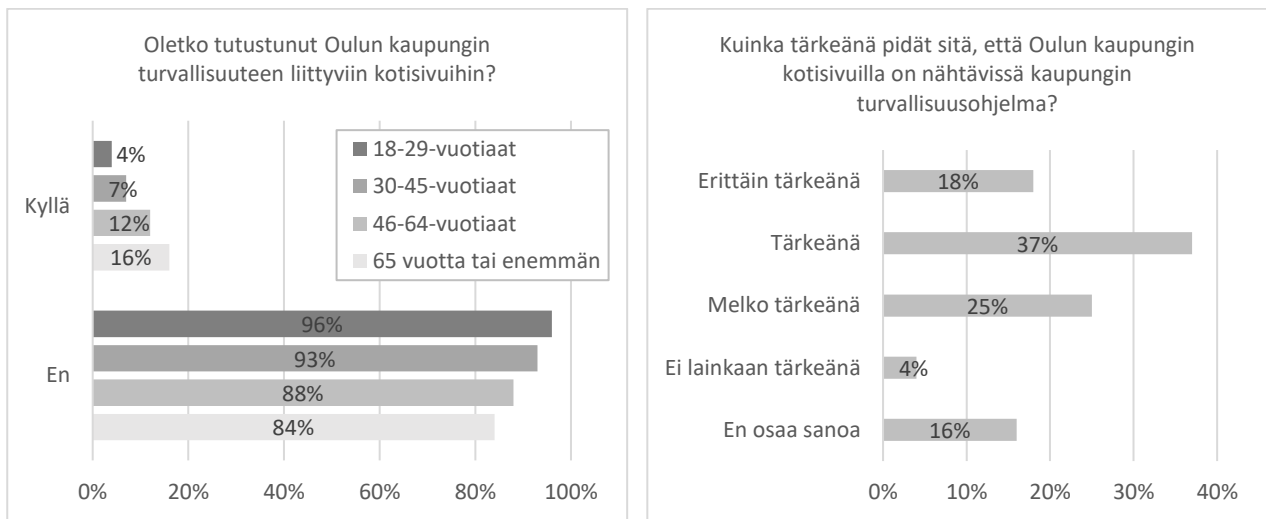
Kuvio 3a ja 3b. Kuinka kauan on asunut Oulussa ja kuinka kauan on asunut nykyisellä asuinalueellaan.

3 Turvallisuuskokemukset

3.1 Kaupungin turvallisuus

Vastaajista kymmenesosa (11 %) on tutustunut Oulun kaupungin turvallisuuteen liittyviin kotisivuihin – toisin sanoen lähes 90 % vastaajista ei tunne kaupungin turvallisuuteen liittyvien kotisivujen sisältöä. Yli 46-vuotiaat tuntevat sisällön paremmin kuin nuoremmat (kuvio 4a). Tulos on samansuuntainen kuin vuonna 2011, jolloin 84 % kertoi, ettei ole käynyt internetissä tutustumassa Oulun poliisilaitoksen tai Oulun kaupungin turvallisuuteen liittyviin sivuihin.

Vaikka turvallisuuteen liittyvien kotisivujen sisältö ei ole kovin monelle tuttu, yli puolet (55 %) vastaajista pitää tärkeänä tai erittäin tärkeänä, että Oulun kaupungin kotisivuilla on nähtävissä kaupungin turvallisuusohjelma (kuvio 4b).

Kuvio 4a ja 4b. Onko tutustunut Oulun kaupungin turvallisuuteen liittyviin kotisivuihin ja kuinka tärkeänä pitää kotisivujen sisältöä.

Keskimääräisesti vastaajat kokevat turvallisuustilanteen Oulussa heikentyneen viimeisen vuoden aikana (kuvio 5). Noin kolmannes (29 %) vastaajista kokee, että tilanne on heikentynyt hieman tai selvästi. Suurin osa vastaajista (59 %) on sitä mieltä, että turvallisuus on pysynyt viimeisen vuoden aikana samalla tasolla. Noin joka kymmenes (12 %) kertoo turvallisuuden parantuneen. Naisten ja miesten välillä ei ole eroja näissä arvioissa, mutta eri ikäisten välillä on havaittavissa eroja: noin viidennes (22 %) alle 30-vuotiaista kokee turvallisuuden heikentyneen, kun taas yli 45-vuotiasta näin kokee joka kolmas (33 %).

Miten ja missä asioissa turvallisuus on heikentynyt? Vastaajat kuvaavat tilanteita seuraavasti:

Ajoturvallisuus on huonontunut.

Valvonnan puutteesta lähiöalueella ajetaan kovalla ylinopeudella, ei noudateta liikennesääntöjä, särjetään paikkoja ja käyttäydytään uhkaavasti.

Viime vuoden aikana pysynyt ehkäpä samana, mutta joitain vuosia sitten tipahti paljon maahanmuuton takia.

Koronan aiheuttama, kun ihmiset eivät välitä aina turvaväleistä tai ovat maskitta.

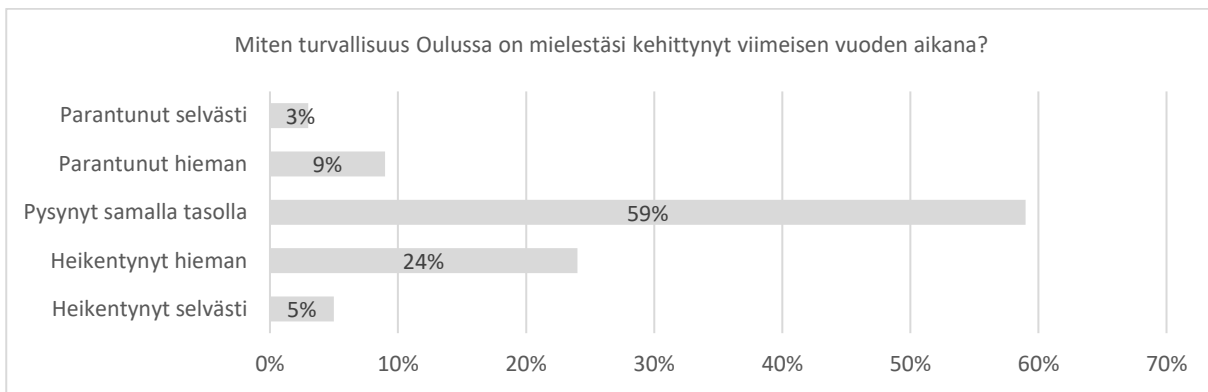
Huumeiden käyttö selvästi lisääntynyt ja se näkyy joka puolella - kaduilla ja kaupoissa.

Katukuvassa näkyvä levottomuus, rikollisuus, päihteitä käyttävät ihmiset, aggressiivinen käyttäytyminen.

Kaduilla ei ole turvallista aina liikkua. Ennen oli turvallisempaa.

Rikollisuuden jatkuva lisääntyminen ja raaistuminen.

Varastelu, seksuaalinen väkivalta ja vihapuhe on lisääntynyt. Yleinen välinpitämättömyys, hällävälä-tyyli.

Kuvio 5. Miten turvallisuus on kehittynyt Oulussa viimeisen vuoden aikana.

Entäpä sitten missä on menty parempaan suuntaan? Poliisin toiminta ja näkyminen katukuvassa saa kiitosta. Koronaan liittyvissä toimissa nähdään muutoksia parempaan. Positiivisia muutoksia nähdään myös ympäristön siisteydessä, alueiden suunnittelussa ja liikenteessä.

Poliisit ovat olleet enemmän esillä. Pyöräpoliisit partioivat kaupungissa.

Mielestäni poliisi on näkynyt enemmän asuinalueellani, joka osaltaan luo turvallisuuden tunnetta.

Kaupungilla on nuorten keskuudessa nuorisotyöntekijöitä.

Oulu on ottanut koronan tosissaan ja tehnyt hyvää työtä asukkaiden turvallisuuden ylläpitämiseksi.

Keskustasta pusikoituneita puistoja on uudistettu näkyvemmiksi, niin ettei siellä ole enää niin paljon piilopaikkoja varjoissa lymyävälle.

Päihteiden käyttäjien ryhmiä vähemmän kaupungilla niillä alueilla, joilla liikun, katupoliisit pyöräilevät, vartijoita yrityksissä, nopeusrajoitukset, pyörätiet.

*Asemakaava/alueiden suunnittelu (turvalliset kulkureitit lapsille), pyörätieverkosto, koulu-
jen tiedottaminen.*

Kuviossa 6 on esitetty erilaisia turvallisuuteen liittyviä väittämiä. Nämä väittämät olivat mukana myös vuoden 2011 kyselyssä Oulun kaupungin turvallisuussuunnitelman painopistealueina. Tulokset ovat hyvin yhdenmukaiset vuoden 2011 ja 2021 kyselyiden vastauksissa. Kameravalvontaan liittyvissä vastauksissa on nähtävillä hieman muutosta.

Vastaajia pyydettiin ensin arvioimaan heidän omia vaikutusmahdollisuuksiaan kaupungin turvallisuuteen. Vastaajat olivat yksimielisiä siitä, että asukkaiden omalla toiminnalla voidaan vaikuttaa kaupungin turvallisuuteen (88 %). Luvussa 3.2 tarkastellaan lähemmin oman asuinalueen turvallisuutta ja sen parantamista. Vastauksissa tuli esiin myös sellaisia tapoja, joilla voidaan vaikuttaa kaupungin tai ainakin oman asuinalueen turvallisuuteen. Erityisesti yhteisöllisyys ja vastuun ottaminen nousi esiin:

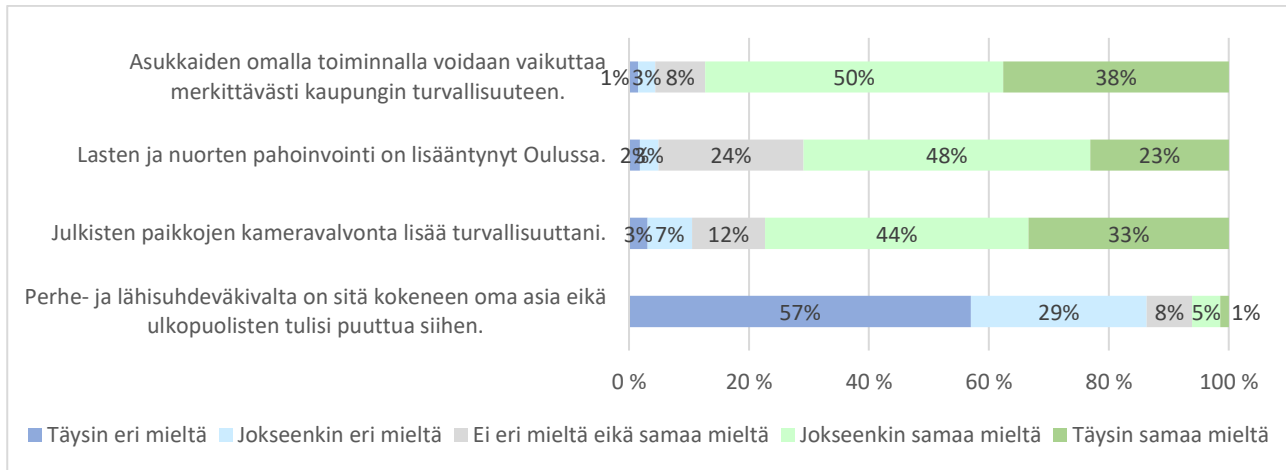
Naapurit esimerkiksi kerrostaloissa voisivat kyläillä toistensa luona ja järjestää pihajuhlia tms. pelkojen poistamiseksi. Taloyhtiön puheenjohtajat voisivat olla aktiivisempia em. asioissa.

Taloyhtiön säännöt tiukemmiksi, sekä niiden valvonta. Asuinalueen ihmiset kantaisivat omalta osaltaan vastuun, jos näkevät huumekauppaa tai rikoksia tehtävän.

Luotan asukasyhdistykseemme asuinalueellamme (asioihin puututaan ja hoidetaan jos jotain ilmenee).

Asenteilla. Helppo asia jos ihminen sisäistää itse, että ottaa toisen ihmisen huomioon ja käyttäytyy fiksusti toisia kohtaan.

Kotona lisätä päihteistä puhumista ja puuttua enemmän päihteiden välitykseen.

Kuvio 6. Turvallisuuteen liittyviä väittämiä.

Suurin osa vastaajista (71 %) arvioi, että lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt Oulussa (kuvio 6). Naiset (76 %) ovat hieman miehiä (65 %) useammin huolissaan lasten ja nuorten pahoinvoinnin lisääntymisestä. Huoli tulee selvästi esiin myös vastaajien avoimissa kommentteissa. Näitä käsitellään luvussa 4.

Vastaajien mielestä julkisten paikkojen kameravalvonta lisää heidän turvallisuuttaan (77 %). Naiset (81 %) kokevat kameravalvonnan lisäävän turvallisuuttaan enemmän kuin miehet (74 %). Vastaavasti iäkkäämmät

pitävät kameravalvontaa tärkeämpänä: alle 45-vuotiaista 68 % on samaa mieltä väittämästä ”julkisten paikkojen kameravalvonta lisää turvallisuuttani”, kun yli 45-vuotiaista niin ajattelee 80 % ja yli 65-vuotiaista jopa 88 %. Vuoden 2011 kyselyn tuloksiin verrattuna kameravalvonnan merkitys koetaan nyt tärkeämpänä. Vuonna 2011 julkisten paikkojen kameravalvonta lisäsi turvallisuutta 67 % mielestä.

Vastaajat kokevat vastuuta muista ihmisistä: yli 85 % vastaajista on sitä mieltä, että ulkopuolisten tulisi puuttua perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden tilanteeseen (kuvio 6). Yli 65-vuotiaat suhtautuvat ulkopuolisten puuttumiseen hieman varovaisemmin (78 %) kuin nuoremmat ikäryhmät, joista noin 90 % on sitä mieltä, että ulkopuolisten tulisi puuttua väkivaltatilanteisiin. Luvussa 3.3 tarkastellaan vastaajien kokemuksia omasta turvallisuudesta. Siellä toteamme, että noin 3–10 % vastaajista kokee perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkana omalle turvallisuudelleen tai kokee siitä turvattomuutta.

3.2 Oman asuinalueen turvallisuus

Vuoden 2011 kyselyssä 91 % vastaajista kertoi kokevansa oman asuinalueensa turvalliseksi. Vuonna 2021 tilanne on pysynyt ennallaan: 93 % vastaajista kokee asuinalueensa turvalliseksi (kuvio 7). Naisten ja miesten välillä ei ole suurta eroa: naisista 92 % kokee asuinalueensa turvalliseksi ja miehistä 95 %. Yli 45-vuotiaat kokevat asuinalueensa hieman useammin turvalliseksi (95 %) kuin alle 45-vuotiaat (91 %).

Kuvio 7. Oman asuinalueen turvallisuus.

Oman asuinalueen turvallisuudessa vastaajia huolettaa eniten liikennekäyttäytyminen (48 %), huumeiden käyttäjät ja huumekauppa (42 %) sekä paikkojen rikkominen ja töhriminen (43 %). Avoimissa vastauksissa erityisesti liikennekäyttäytymiseen liittyviä ongelmia tuotiin paljon esiin: ylinopeudet, punaisia päin ajaminen ja kevyenliikenteenväylillä ajaminen koetaan ongelmiksi monissa paikoissa. Ihmisten häiriökäyttäytyminen (34 %) ja syrjäytyminen (28 %) huolestuttaa lähes kolmannesta vastaajista. (Kuvio 8.)

Vastaajat kertoivat asuinalueensa turvallisuuteen liittyvistä huolista seuraavasti:

Kevyenliikenteen valvonta puuttuu. Valoitta pyöräilyä, rinnakkain ajaminen, ei huomioida muuta liikennettä.

Kevyenliikenteen väylillä autoilua ja mopoilua.

Asuinalueella asuu paljon lapsiperheitä, mutta silti liikennettä valvotaan melko vähän. Lähes joka päivä näkee ajettavan reipasta ylinopeutta.

Syksyllä katuvalot eivät toimi, on pilkkopimeää, pyörällä ajo vaarallista ja kävely.

Suurin uhka on asuinalueellani turvaton, valvoton liikenne. Lapsia ja vanhuksia paljon liikenteessä.

Suojateiden korotukset olisi tarpeen, autot ajaa ylinopeutta

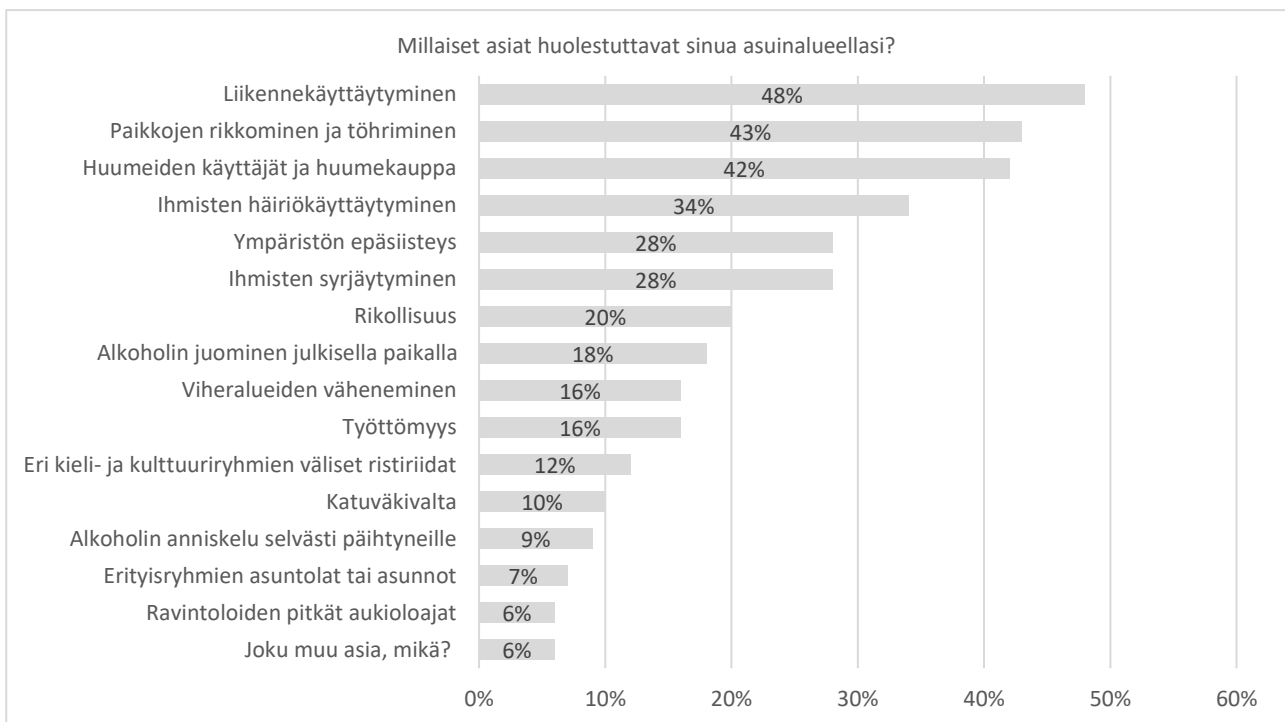
Huumejengi varastelee pihoilta.

Alueella on paljon etenkin pyörävarkauksia ja välillä huumeiden käyttäjät pyörivät alueella.

Huumeiden myynti erittäin näkyvää.

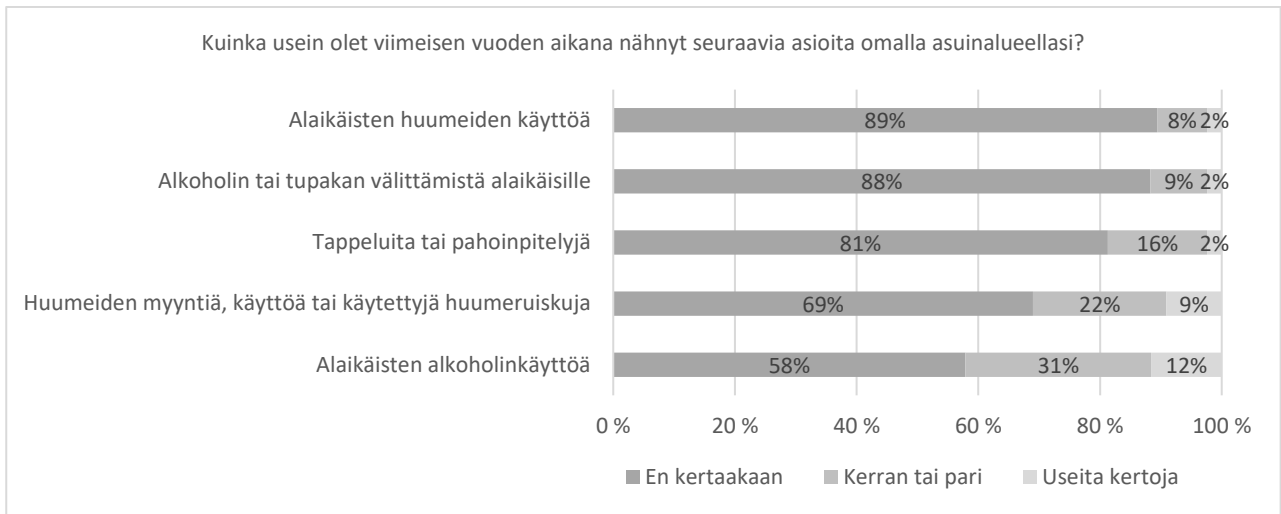
Koronapandemia on aiheuttanut ihmisten syrjäytymistä. Mielestäni olisi hyvä jos tähän ongelmaan keksittäisiin ratkaisu ja että ihmiset voisivat/uskaltaisivat enemmän hakeutua muiden seuraan.

Nuorten pahoinvointi. Mielensterveysongelmat hoitamattomana.

Kuvio 8. Millaiset asiat huolestuttavat omalla asuinalueella.

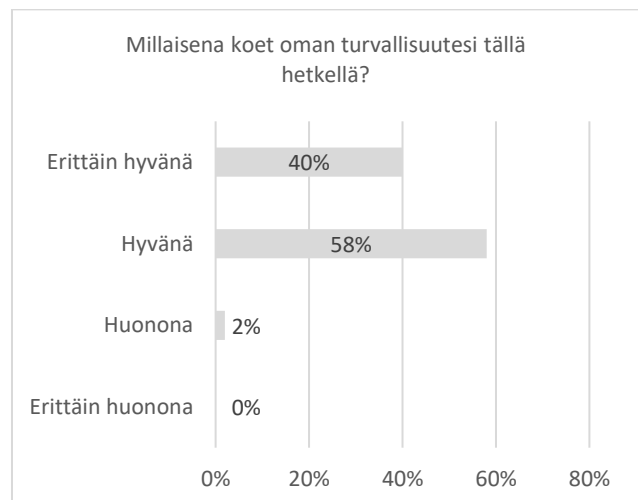
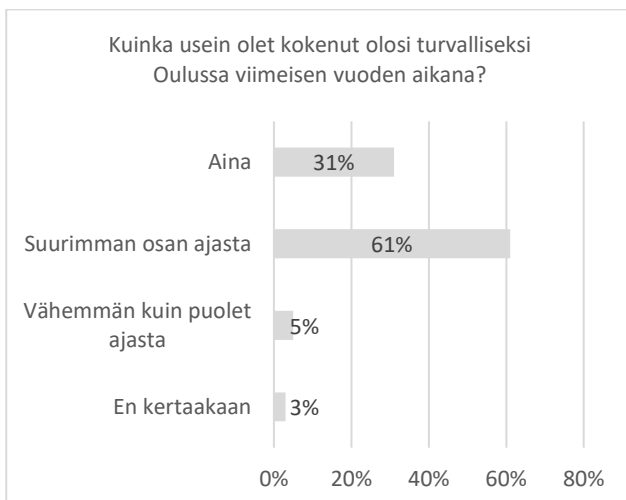
Yli kolmannes vastaajista (43 %) on nähnyt alaikäisten alkoholinkäyttöä omalla asuinalueella viimeisen vuoden aikana. Joka kolmas (31 %) on nähnyt huumeiden myyntiä, käyttöä tai käytettyjä huumeruiskuja. Tappe-
luja tai pahoinpitelyjä on nähnyt 18 % vastaajista. Alkoholin tai tupakan välittämistä alaikäisille tai alaikäisten huumeiden käyttöä on nähnyt noin 10 % vastaajista. (Kuvio 9.)

Kuvio 9. Kuinka usein viimeisen vuoden aikana on nähnyt erilaisia ongelmia omalla asuinalueellaan.

3.3 Oma turvallisuus

Vastaajilta kysyttiin, kuinka usein he ovat kokeneet olonsa turvalliseksi Oulussa viimeisen vuoden aikana (kuvio 10a). Kolmannes vastaajista (31 %) kokee olonsa turvalliseksi aina ja 61 % suurimman osan ajasta. Turvatomuutta kokee noin 8 % vastaajista. Vuoden 2011 kyselyssä olonsa koki Oulussa turvalliseksi aina 52 % vastaajista ja suurimman osan ajasta 35 % vastaajista. Turvallisuuskokemus Oulun kaupungissa näyttää aina-vastausten osalta heikentyneen, mutta kokonaisuutena nämä luvut osoittavat muutoksen ennemminkin menneen parempaan suuntaan.

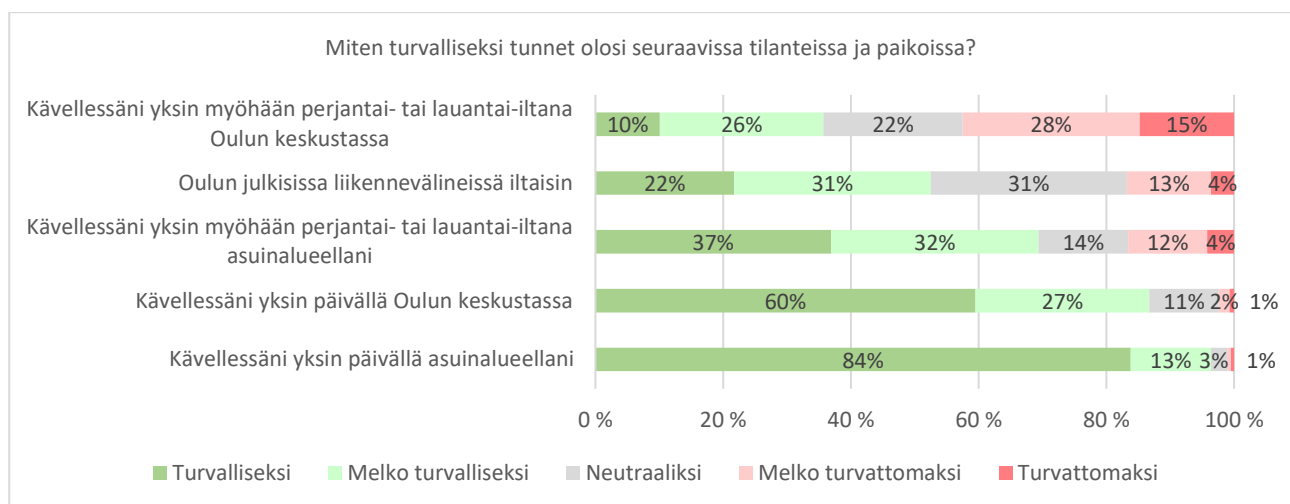

Kuvio 10a ja 10b. Kuinka usein olet kokenut olosi turvalliseksi viimeisen vuoden aikana ja tällä hetkellä.

Suurin osa vastaajista (98 %) kokee oman turvallisuutensa tällä hetkellä erittäin hyväksi tai hyväksi (kuvio 10b). Turvallisuutensa kokee huonoksi 2 % vastaajista. Oma turvallisuuskokemus vaikuttaisi näiden vastausten perusteella menneen viimeisen vuoden aikana siten hieman parempaan suuntaan. Vuoden 2011 kyselyssä oman turvallisuutensa koki erittäin hyväksi 34 % vastaajista, hyväksi 63 % vastaajista ja huonoksi 3 % vastaajista. Tulokset ovat siten melko yhdenmukaisia.

Vastaajilta kysyttiin, miten turvalliseksi he kokevat olonsa erilaisissa tilanteissa ja paikoissa (kuvio 11). Turvattomuutta koettiin eniten vaihtoehdossa ”Kävellessäni yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltana Oulun keskustassa” (43 %) ja toiseksi eniten ”Oulun julkisissa liikennevälineissä iltaisin” (17 %). Suurin osa vastaajista koki Oulun keskustan turvalliseksi (87 %) päiväaikaan sekä oman asuinalueensa päivällä turvalliseksi tai melko turvalliseksi yksin liikkeessään (97 %). Oman asuinalueensa koki turvalliseksi 69 % vastaajista myös viikonloppuillain yksin liikkeessään.

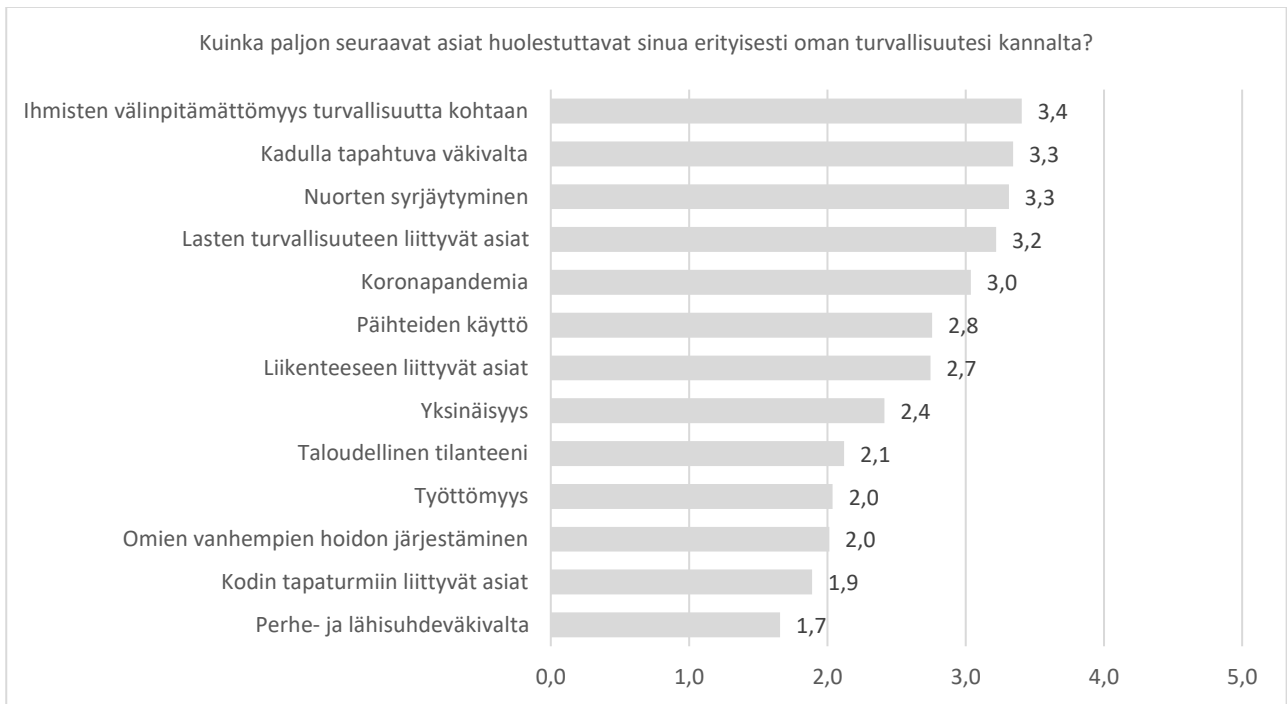
Miehet tuntevat olonsa turvallisemmaksi kaikissa kysytyissä tilanteissa ja paikoissa kuin naiset. Suurin ero naisten ja miesten kokemuksessa on viikonloppuillain Oulun keskustassa yksin liikkeessä: naisista 60 % tuntee olonsa silloin turvattomaksi tai melko turvattomaksi ja miehistä 21 %.

Kuvio 11. Miten turvalliseksi tuntee olonsa erilaisissa tilanteissa ja paikoissa.

Kuviossa 12 on järjestetty erilaisia asioita eniten huolta aiheuttavasta vähemmän huolta aiheuttaviin. Vastaajia pyydettiin arvioimaan näitä asteikolla 1 ei lainkaan – 5 erittäin paljon.

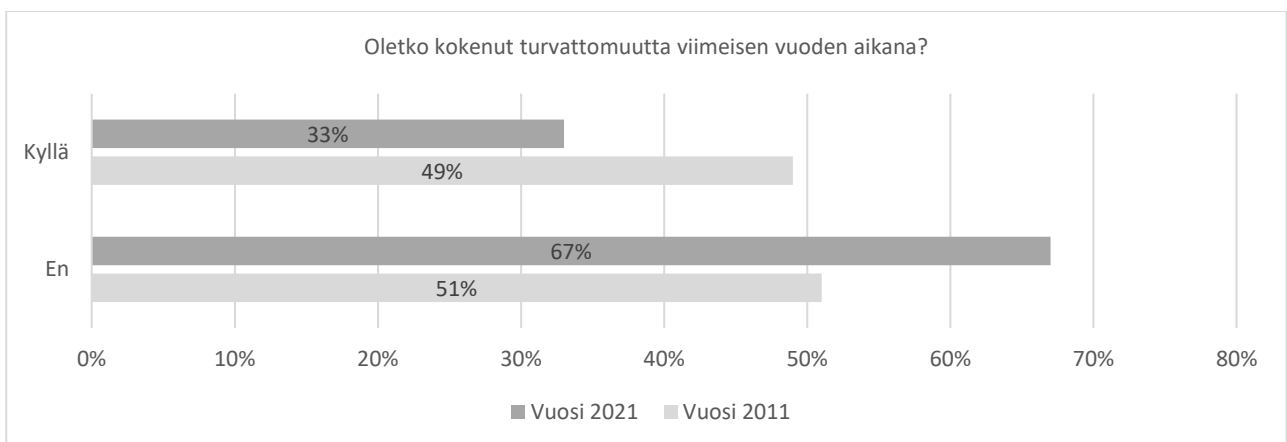
Eniten vastaajia huolestuttavat ihmisten välinpitämättömyys turvallisuutta kohtaan (3,4), kadulla tapahtuva väkivalta (3,3), nuorten syrjäytyminen (3,3) ja lasten turvallisuuteen liittyvät asiat (3,2). Vuonna 2011 tulokset ovat olleen samankaltaiset; ihmisten omaan turvallisuuteensa liittyvät huolet näyttävät pysyneen näiltä osin ennallaan kymmenen vuoden aikana. Vuoden 2021 tuloksissa toki koronapandemia on noussut yhdeksi suurimmista huolenaiheista ohi päihteiden käytön ja liikenteeseen liittyvien asioiden.

Kuvio 12. Kuinka paljon erilaiset asiat huolestuttavat oman turvallisuuden kannalta.

4 Turvattomuuden kokeminen

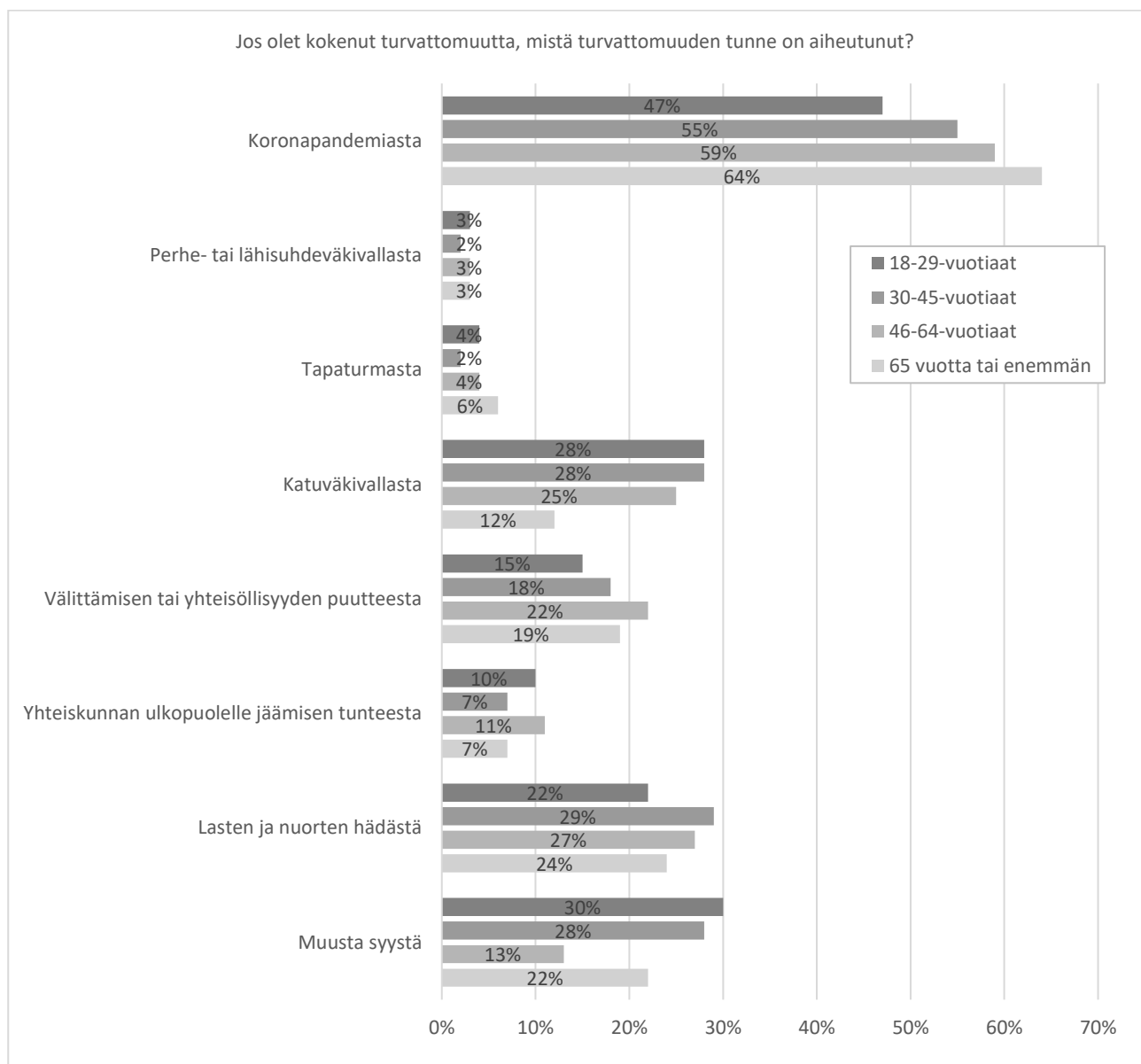
Kolmannes vastaajista (33 %) on kokenut turvattomuutta viimeisen vuoden aikana (kuvio 13). Naisista 41 % on kokenut turvattomuutta ja miehistä 22 %. Alle 29-vuotiaista turvattomuutta on kokenut 47 %, 30–45-vuotiaista 40 %, 46–64-vuotiaista 29 % ja yli 65-vuotiasta 23 %. Turvattomuuden kokeminen näyttää siis lisääntyvän nuorempaan ikäluokkaan mentäessä. Vastaava tulos havaittiin vuoden 2011 kyselyssä. Turvattomuuden kokeminen on kuitenkin vähentynyt selvästi kymmenen vuoden takaisesta: vuonna 2011 lähes puolet (49 %) vastaajista ilmoitti kokeneensa turvattomuutta viimeisen vuoden aikana.

Kuvio 13. Onko kokenut turvattomuutta viimeisen vuoden aikana.

Turvattomuuden aiheuttaja on yleisimmin liittynyt koronapandemiaan (56 %). Toiseksi eniten turvattomuutta ja huolta aiheuttaa lasten ja nuorten hätä (26 %), katuväkivalta (23 %) ja muut syyt (23 %). Välittämisen ja yhteisöllisyyden puute (19 %) on aiheuttanut turvattomuutta joka viidennellä (19 %), yhteiskunnan ulkopuolelle jäämisen tunne joka kymmenennellä (9 %). Tapaturma (4 %) tai perhe- ja lähisuhdeväkivalta (3 %) aiheuttaa turvattomuutta muutamalla prosentilla vastaajista. Vuonna 2011 eniten turvattomuutta aiheutti katuväkivalta (30 %) ja välittämisen ja yhteisöllisyyden puute (23 %).

Kuviossa 14 on esitettyä turvattomuuden tunteen aiheuttajia ikäryhmittäin. Koronapandemia aiheuttaa turvattomuutta selvästi eniten iäkkäämmillä henkilöillä (64 %). Toiseksi eniten iäkkäämmillä turvattomuutta aiheuttaa lasten ja nuorten hätä (24 %) ja muut syyt (22 %). Alle 29-vuotiailla turvattomuutta aiheuttaa eniten muut syyt (30 %) ja katuväkivalta (28 %).

Kuvio 14. Mistä turvattomuuden tunne aiheutuu.

Vastaajia pyydettiin kertomaan omin sanoin, mistä turvattomuuden tunne aiheutuu. Koronapandemiasta aiheutuva turvattomuuden tunne näyttää liittyvän enimmäkseen huoleen omasta terveydestä ja epätietoisuuden tulevaisuudesta, mutta myös koronan aiheuttamista välillisistä seurauksista ollaan huolissaan:

Koronapandemia on uusi ja tuntematon.

Työssä jatkuva altistuminen koronalle.

Koronapandemian aiheuttama epätietoisuus tulevasta, katukuvassa näkyvä ajoittainen levottomuus ja väkivallan teot/rikollisuus.

Korona-aika on tuonut tullessaan kotibileet ja alkoholin käytön, josta seurannut levottomuutta, sotkua ja meteliä taloyhtiöön ja pihapiiriin.

Oulussa ei kyetä vastaamaan tarpeeksi tehokkaasti perheiden hätään, joka on lisääntynyt koronapandemian aikana.

Katuväkivaltaan liittyviä kokemuksia kuvattiin seuraavasti:

Nuorten väkivalta lisääntynyt.

Illalla käveleminen yksin pelottaa ja ahdistaa. Varsinkin keskustan alueella, jossa pyörii nuorisjoukkoja.

Isot nuorisotutut käyttäytyvät välillä hyvin aggressiivisesti, häiriökäyttäytymistä.

Päihteiden käyttöön liittyviä häiriöitä kuvattiin monissa kommentteissa:

Narkkareita näkyy katukuvassa enemmän kuin koskaan ja heidän väkivaltainen käytös on lisääntynyt huolestuttavasti.

Huumeidenkäyttäjät omalla asuinalueella ja keskustassa. Keskustassa myös vahvasti päihtyneet ihmiset kaduilla.

Selkeästi huumeita käyttävät, päihdeongelmaiset tai muuten aggressiivisesti käyttäytyvät näyttäytyvät tietyissä paikoissa. Yksittäisinä tai pienissä määrin he eivät ole juurikaan uhkaavia, mutta kertyminä heidän läsnäolonsa aiheuttaa huolta.

Turvattomuutta on tuonut erityisesti Oulun keskustassa hengailevat päihteiden alaisina olevat henkilöt.

Alkoholisoituneet tai huumeiden käyttäjät ovat aiheuttaneet turvattomuuden tunnetta. On lähdetty seuraamaan ja aiheutettu epämiellyttäviä tilanteita.

Vastaajat kokevat, että mielenterveyspalveluiden puute näkyy arjessa:

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin vaikea päästä, jonot pitkiä. Lapset ja nuoret joutuvat turhaa kärsimään kuukausia, jopa vuosia.

Mielenterveyspalvelujen ruuhkautuminen ja resurssit aiheuttavat huolta.

Mielenterveyshoito on nykyään retuperällä Oulussa. Avohoidossa ei riittäviä resursseja. Nuoret ajautuvat päihde maailmaan koska napakka varhainen puuttuminen on vähäistä.

Kotiväkivalta on yleistä myös Oulun seudun lapsiperheissä. Mikä on asia, josta tulisi ottaa koppi pikimmiten. matalan kynnyksen apu- ja mielenterveyspalvelut ovat kriittinen kehityskohde.

Varkaudet ja ilkivalta ovat aiheuttaneet harmia:

Omaisuuksiani on varastettu ja taloyhtiö on rauhaton.

Kaikki tavara varastetaan tai rikotaan pihalla/autopaikoilla.

Kierteleviltä kaupustelijoilta, yrittävät ängettä sisälle, vaikka sanoo ettei käy, koti murtoja on ollut aika useita.

Liikenteessä on koettu välinpitämättömyydestä johtuvia vaaratilanteita:

Nuorten hurjastelu mopolla jalankulku tiellä, jossa mopolla ajo kielletty. Ajamiseen liittyvä ylimielisyys.

Autoilijoista, pyöräillessäni liikennesääntöjen mukaan ajoradalla.

Holtiton liikennekäyttäytyminen, myös jalkakäytävillä ja pyöräteillä. Piittaamattomuus nopeusrajoituksista.

Ihmisten varomattomuus liikenteessä. Muille vaarallisimpia muille näistä ovat tietysti sellaiset jotka ovat auton ratissa, ja melkein päivittäin vastaan tulee vähintään yksi päin pu-naisia, väärällä ajokaistalla (tai yksisuuntaista katua väärään suuntaan) ajava ja/tai puhelimeen keskittyvä autoilija, joka ei kiinnitä mitään huomiota katua ylittäviin jalankulkijoihin ja pyöräilijöihin.

Nuorten tilanteesta ollaan huolissaan:

Huoli lapsistamme on suuri ja Oulun kaupunki säätää perusopetuksesta samaan aikaan kun lapset/nuoret ovat koronapandemian vuoksi jääneet yhä enemmän yksin.

Yhä nuorempien lasten päihteiden käyttö ja väkivalta! Yleinen julkinen häiriökäyttäytyminen on lisääntynyt.

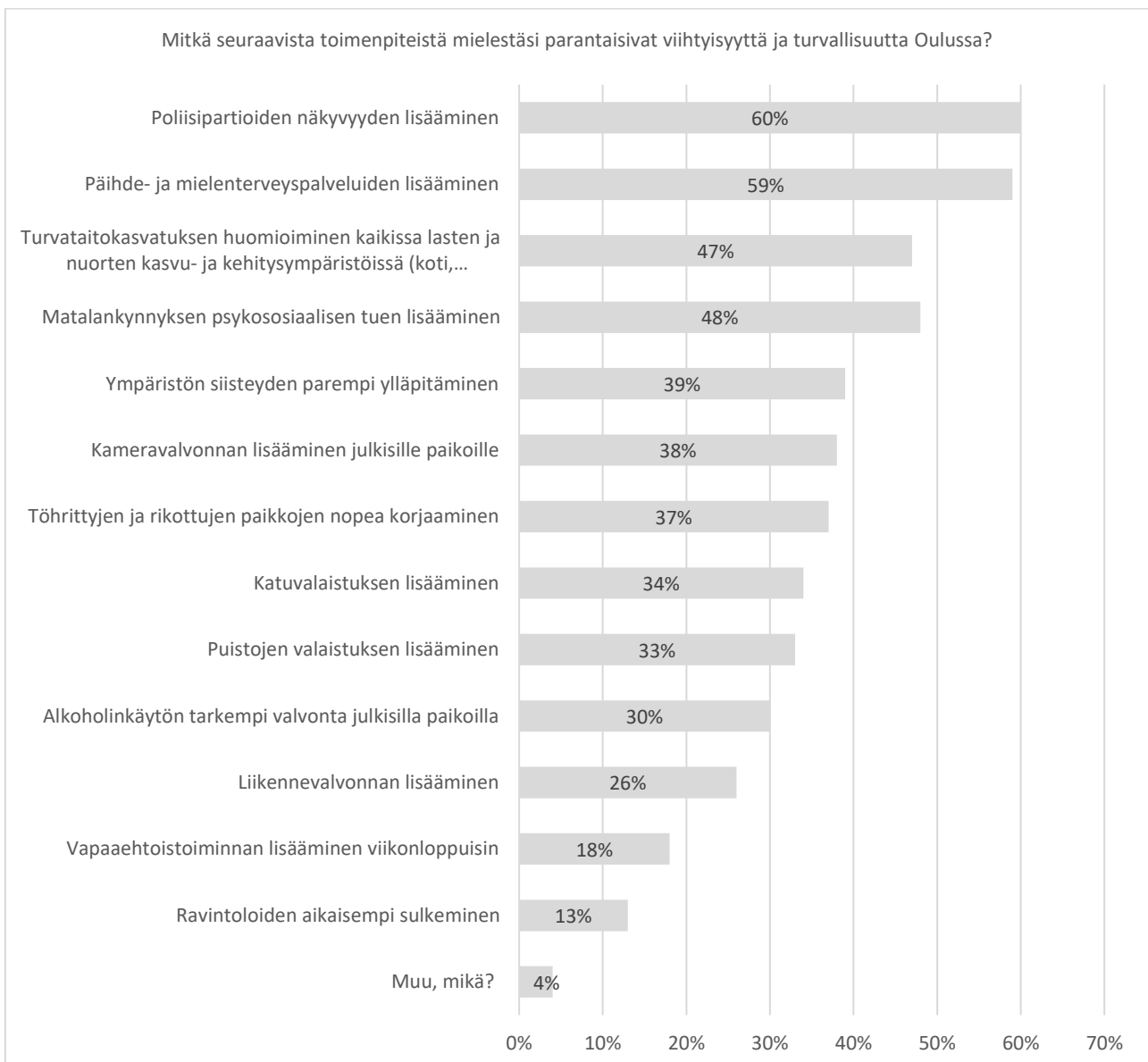
Nuoret eivät saa tarpeeksi tukea, varsinkin ne jotka eivät oikein harrasta mitään.

Nuoret oireilevat rankasti kun eivät pääse mihinkään ja siksi lienee ilkivaltaa, uhkailua ja aggressiivisuutta.

5 Turvallisuuden parantaminen

5.1 Turvallisuuden parantaminen Oulun kaupungissa

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, minkälaiset toimenpiteet parantaisivat heidän mielestään viihtyisyyttä ja turvallisuutta Oulussa (kuvio 15). Poliisipartioiden näkyvyyden lisääminen (60 %), päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen (59 %), matalankynnyksen psykososiaalisen tuen lisääminen (48 %) ja turvataitokasvatuksen huomioiminen kaikissa lasten ja nuorten kasvu- ja kehitysympäristöissä (koti, varhaiskasvatus, peruskoulu, toinen aste ja harrastusryhmät) (47 %) koettiin tärkeimmiksi toimenpiteiksi. Ympäristöön liittyvät toimenpiteet saivat kannatusta hieman yli kolmannekselta: ympäristön siisteys (39 %) ja töhrittyjen ja rikottujen paikkojen nopea korjaaminen (37 %) koettiin tärkeäksi. Myös kameravalvontaan (38 %) sekä katu- ja puisto- valaistukseen (34 % ja 33 %) liittyvät toimenpiteet saivat melko paljon kannatusta.

Kuvio 15. Mitkä toimenpiteet parantaisivat viihtyisyyttä ja turvallisuutta Oulussa.

5.2 Turvallisuuden parantaminen asuinalueella

Vastaajien mielestä heidän asuinalueensa turvallisuutta voitaisiin edistää katuvalaistusta korjaamalla ja parantamalla:

Kaduille ja puistoihin valoja ja kaikki lamput, jotka rikki, kiireesti vaihtoon.

Valaistusta voisi parantaa ja rikkoutuneet lamput tulisi korjata tai vaihtaa heti.

Katuvalot paremmiksi.

Turvallisen liikkumisen parantamiseksi kaivataan valvontaa ja rajoituksia:

Nopeusrajoitukset! Liikennemerkit jotka opastavat huomioimaan lapset teillä ja piholla.

Valvontaa voisi lisätä. Turvakameroita, poliisien läsnäoloa varsinkin öiseen aikaan.

Ympäristön siisteyttä parantamalla turvallisen ja viihtyisän ympäristön luominen:

Siisteyttä parantaa. Rikotut paikat korjata. Liikennemerkit ja opasteet kuntoon, ne ovat alueella huonossa kunnossa!

Tonttien ja puistojen siisteys ja järjestys, romut pois, puistot kuntoon.

Huolehtimalla valaistuksesta, alueen siisteydestä, korjataan rikkoutuneet ja töhrityt asiat (rakennukset, aidat, bussipysäkit, leikkipuistot jne.).

Huolehtimalla nuorista tarjoamalla nuorille paikkoja, tekemistä ja toimintaa:

Nuorille oma oleskelupaikka, myös sisätiloihin.

Harrastusmahdollisuuksia nuorille ja hyvän energian jakaminen.

Harrastusmahdollisuuksia tuettaisiin niin, että koulua ja koko kylää häiriköiville lapsille saataisiin mielekästä tekemistä.

Nuorille pitäisi saada nuorisotilat ja kohtaavia aikuisia.

5.3 Oman turvallisuuden parantaminen

Vastaajista 83 % on itse pyrkinyt parantamaan omaa turvallisuuttaan. Suurin osa on pyrkinyt parantamaan turvallisuuttaan hankkimalla tietoa (64 %), välttämällä sellaisia paikkoja (64 %) ja tilanteita (64 %), joissa on kokenut turvattomuutta ja tekemällä yhteistyötä naapurin, tuttavain tai sukulaisen kanssa (42 %). Myös tekniset välineet (37 %) ovat olennaisessa roolissa oman turvallisuuden parantamisessa.

Vuoden 2011 kyselyssä 85 % vastaajista kertoi pyrkineensä parantamaan omaa turvallisuuttaan. Turvattomien tilanteiden ja paikkojen välttäminen nousi tärkeimmiksi keinoiksi parantaa omaa turvallisuutta. Tiedon hankkiminen oli kymmenen vuotta sitten vasta kolmanneksi suosituin keino.

Kuvio 16. Mitä keinoja on käyttänyt oman turvallisuutensa parantamiseksi.

Vastaajat saivat kuvata omin sanoin, millä keinoin he ovat pyrkineet parantamaan omaa turvallisuuttaan. Monet vastaajat totesivat välttävänsä etenkin yksin liikkumista iltaisin ja öisin. Varkauksien estämiseksi mainittiin turvalukot, murtohälyttimet ja valvontakamerat. Myös kodin paloturvallisuuteen on kiinnitetty huomiota. Liikenneturvallisuuden näkökulmasta tärkeänä pidettiin valaistuja reittejä, suojatien ja kevyen liikenteen väylien käyttöä sekä heijastimen käyttöä pimeällä. Yhteisön turva ja yhteistyö naapuruston kanssa koettiin myös tärkeäksi.

Vältän öiseen aikaan kulkemista kodin ulkopuolella.

Pyrin välttämään ulkona liikkumista yksin yöaikaan tai myöhään illalla etenkin tietyillä alueilla.

Turvalukitus oveen, ovisilmä ja turvaketju.

Olen asentanut valvontakameran pihalleni, koska naapurustossa on tehty murtoja ja pihapiireistä on hävinnyt irtaimistoa.

Pyöräilykypäri, poissaoloista kertominen naapureille, hälytysjärjestelmä (kodin), viranomaisohjeiden ja lakien noudattaminen.

Enemmän pidetään oveja lukossa kuin aikaisemmin. Monesti pimeänä aikana jätetään valot sisälle. Muutamia valekainoita ulkona.

Talvisaikaan -> enempi heijastimia vaatteissa + laukussa + pyörään etu + takavalot.

Pyrin liikkumaan valoisaan aikaan tai hyvin valaistuja reittejä pitkin. Yksin liikkuessani pyrin olemaan mahdollisimman valppaana ja käyttämään tuttuja reittejä.

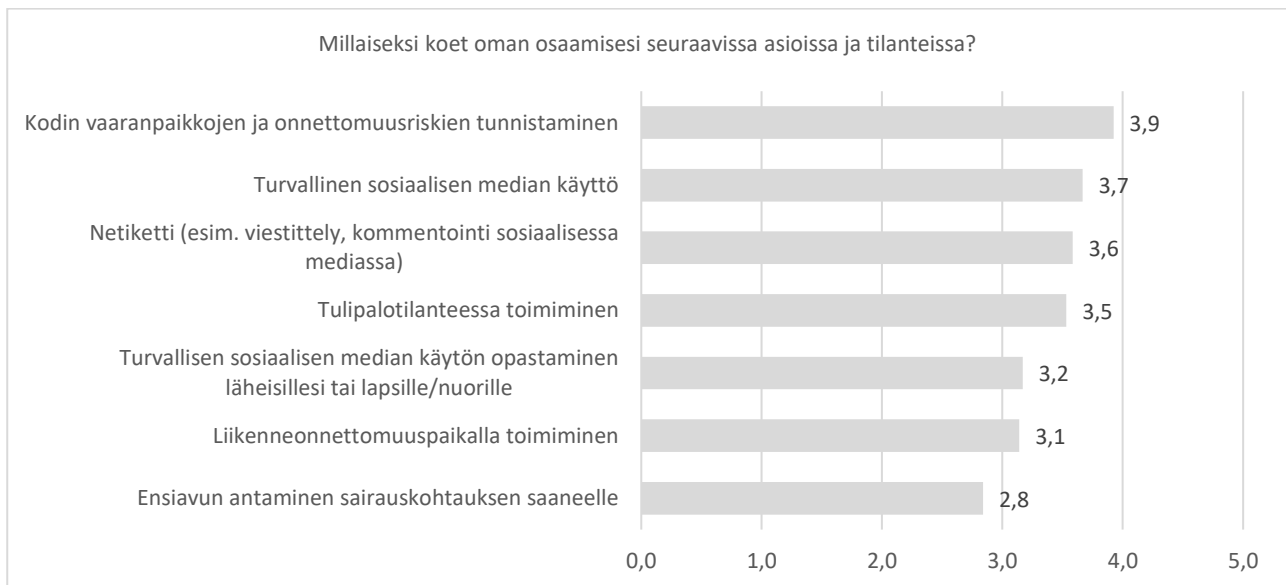
Ovi on lukossa jos poistun ja päivälläkin. Kamera. Viimetalven ostos, nastakengät. Sammutuspeitto

Sovitaan naapureiden kanssa talon vahtimisesta kun ollaan reissussa. Muutenkin naapuriapu toimii

Pyrin tutustumaan / olemaan ystävällisissä väleissä naapureihin, opiskelututtuihin, lähi-seudun liikkeiden kauppiaisiin jne. Koen yhteisön olevan tärkeä turva. Vältän turvattomia paikkoja erityisesti yksin.

6 Omat turvallisuustaidot

Vastaajia pyydettiin arvioimaan heidän omaa osaamistaan erilaisissa turvallisuusasioissa asteikolla 1 ei osaa – 5 erinomainen osaaminen. Oma osaaminen koettiin parhaaksi kodin vaaranpaikkojen ja onnettomuusriskien tunnistamisessa (keskiarvo 3,9). Turvallinen sosiaalisen median käyttö (3,7) ja netiketti (3,6) on keskimäärin vastaajilla hyvin hallussa, alle 65-vuotiailla kuitenkin hieman paremmin (keskiarvo yli 3,5) kuin yli 65-vuotiailla (keskiarvo alle 2,9). Heikoimmaksi arvioitiin ensiavun antaminen sairauskohtauksen saaneelle (2,8).

Kuvio 17. Arviot omista turvallisuustaidoista.

7 Yhteenveto

Kolmannes vastaajista kokee Oulun kaupungin turvallisuustilanteen heikenneen viimeisen vuoden aikana, hieman yli puolet kokee sen pysyneen samana ja joka kymmenes kokee turvallisuuden parantuneen. Vuoden 2011 kyselyssä 91 % vastaajista koki oman asuinalueensa turvalliseksi ja vuonna 2021 93 % vastaajista. Vuonna 2021 kolmannes vastaajista tuntee oman olonsa aina turvalliseksi, kun vuoden 2011 kyselyssä heitä oli puolet vastaajista – toisaalta turvalliseksi kokee olonsa suurimman osan ajasta 92 % vuonna 2021 ja vuonna 2011 heitä oli 87 %. Kymmenen vuoden aikajänteellä vastaukset ovat siis melko lähellä toisiaan, joten kyselyn tulosten perusteella turvallisuuskokemuksessa kokonaisuutena ei ole tapahtunut suuria muutoksia.

Muutoksia sen sijaan on tapahtunut niissä tilanteissa ja asioissa, jotka aiheuttavat turvattomuutta. Koronapandemia on noussut suurimmaksi huolenaiheeksi. Päihteet ja huumeiden käyttö tulee esiin monissa avoimissa vastauksissa. Oman asuinalueen turvallisuudessa huolestaa myös ilkivalta ja rikokset. Liikenteen vaaratilanteet tulevat esiin samalla tavalla kuin vuonna 2011. Huoli lasten ja nuorten tilanteesta tuli selvästi esiin monissa vastauksissa. Ympäristön turvallisuudessa puutteellinen valaistus ja siisteys tuotiin esiin. Kuten vuoden 2011 kyselyssä, myös nyt vastaajat toivoivat poliisin näkymistä kaupunkikuvassa yhä enemmän. Vastauksissa tuli esiin, että poliisi näkyykin katukuvassa aiempaa enemmän ja sitä on pidetty hyvänä kehityssuuntana.

Julkisten paikkojen kameravalvontaa toivottiin lisättäväksi. Liikenteen turvallisuuteen tulisi kiinnittää huomiota lisäämällä valvontaa. Koronatilanteen hoitamisesta Oulun kaupunki sai vastaajilta positiivista palautetta. Lasten ja nuorten pahoinvoinnin ehkäisemiseksi toivotaan nuorisotiloja, mielekästä tekemistä ja aikuisen läsnäoloa.

Oulun keskusta koetaan etenkin viikonloppuiltaisin turvattomammaksi paikaksi. Naisista 60 % tuntee olonsa silloin turvattomaksi tai melko turvattomaksi ja miehistä 21 %. Naisista 41 % on kokenut turvattomuutta ja miehistä 22 % viimeisen vuoden aikana. Nuoret kokevat turvattomuutta enemmän kuin iäkkäämmät. Vastaava tulos havaittiin vuoden 2011 kyselyssä. Kokonaisuutena turvattomuuden kokeminen on kuitenkin vähentynyt melko selvästikin kymmenen vuoden takaisesta.

Suurin osa vastaajista on itse pyrkinyt parantamaan omaa turvallisuuttaan hankkimalla tietoa ja välttämällä sellaisia paikkoja ja tilanteita, joissa on kokenut turvattomuutta. Myös naapuriyhteistyö ja muu yhteisöllisyys koettiin hyväksi tavaksi parantaa turvallisuutta. Omissa turvallisuustaidoissa koettiin eniten puutteita ensiavun antamisessa sairauskohtaustapauksessa ja liikenneonnettomuustilanteessa.

Vaikka kovin moni vastaajista ei tuntenut Oulun kaupungin turvallisuuteen liittyvien kotisivujen sisältöä, yli puolet vastaajista pitää kuitenkin tärkeänä tai erittäin tärkeänä, että Oulun kaupungin kotisivuilla on nähtävissä kaupungin turvallisuusohjelma. Lähes 90 % vastaajista on lisäksi sitä mieltä, että myös asukkaiden omalla toiminnalla voidaan vaikuttaa kaupungin turvallisuuteen.